

Almira v srednjeročnem programu razvoja 1976–1980 v SR Sloveniji

Pred 6. redno sejo zbora združenega dela, na kateri so obravnavali osnutek dogovora o družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1976 — 1980, osnutek zakona o ukrepih za pospeševanje razvoja manj razvitih območij in manj razvitih mejnih območij v SR Sloveniji in osnutek družbenega dogovora o pospeševanju razvoja teh področij, predlog o delitvi presežkov SIS iz leta 1974 in izločenih sredstev občinskega proračuna iz leta 1972, analizo gospodarskih gibanj v občini Radovljica v minulem obdobju letošnjega leta, se je sestala 8. septembra konferenca delegacij in med drugim izčrpno obravnavala tematiko srednjeročnega plana 1976 — 1980.

Osnovne značilnosti, ki pojujejo razvoj tekstilne industrije, so povečanje kapitalnega koeficienta, kar pomeni večje vlaganje v opremo in manjšo udeležbo živega dela, povečanje izvoza na vzhod, povečanje obsega proizvodnje osnovnih surovin (preja), razvoj proizvodnje sintetičnih vlaken in pa manjši izvoz nefinalnih izdelkov. Glede na te osnovne smernice ima naša organizacija združenega dela možnost za kvaliteten razvoj v celotnem slovenskem prostoru.

V dokumentu se ujemata tudi naša razvojna usmeritev in pa tempo rasti. Naša predvidevanja so pod predvidevanjih osnovnih nosilcev planiranja, torej TOZD, ki izhajajo iz minimuma kazalcev razvoja. Globalna ocena Zavoda za družbeno planiranje SRS je, da bo realna rast družbenega proizvoda v tekstilni industriji 3% (minimum kazalcev 7,3) obdobje 66—70 4,5%, 71—75 5,6%. Po naših predvidevanjih bo stopnja rasti v naši OZD 5%, to pomeni, da smo bliže realnosti, a še zmeraj visoki. Fizični obseg je v republiškem merilu za trikotazerje predviden s 5%, mi pa predvidevamo 4%.

Kar zadeva zaposlovanje, bo stopnja pri nas manjša od 2%.

V naslednjem srednjeročnem obdobju tudi ne predvidevamo večjih sprememb proizvodnega programa.

Investicijska dejavnost bo poleg ukinitve nočnega dela usmerjena na povečanje modernizacije in avtomatizacije v TOZD Proizvodnja pletenin Nova Gorica. V tej temeljni organizaciji predvidevamo, da se bodo pletilje s polavtomatskih pletilnih strojev prekvilificirale v industrijske šivilje. Razširili bomo upravne prostore, saj je dosedanja hitra rast tovarne to zanemarjala. Po dosedanjih cenah bi v smislu ukinitve nočnega dela

potrebovali za opremo 10 milijonov, za zgradbe pa 7 milijonov din.

Pri razpravi o realnih možnostih za doseg postavljenih ciljev pa smo naleteli na nasprotje med namero po povečanju življenjskega standarda zaposlene ženske in akumulacijsko sposobnostjo za investicije z namenom ukinitve nočnega dela za ženske.

Eden izmed najpomembnejših pogojev za odpravo nočnega dela za ženske je nadaljevanje procesa modernizacije strojnega parka. Moderna strojna oprema, ki omogoča zmanjševanje števila zaposlenih, zaradi visoke vrednosti in zato tudi večjega deleža v stroških poslovanja, zahteva daljši čas obratovanja v sedanjih pogojih poslovanja tekstilne industrije. Zniževanje izkoriščenosti kapacitet in s tem zmanjševanje obsega proizvodnje, pomeni zmanjševanje akumulativnosti te panoge, zmanjševanje konkurenčne sposobnosti, stagnacija in poslabšanje že sedaj slabega gnotnega položaja zaposlenih.

Ker izvajanje konvencije o prepovedi nočnega dela žensk in mladine ni samo problem tekstilcev in republike Slovenije, ampak je vsejugoslovanski, ga moramo obravnavati v okviru celotne družbene skupnosti, ki naj s svojo gospodarsko politiko omili pogoje gospodarjenja za tekstilno industrijo in ji omogoči tak razvoj, da ji bo omogočeno postopno zmanjševanje in ukinitve nočnega dela žensk.

V sedanjem položaju tekstilna industrija, ki zaposluje v glavnem žensko delovno silo poleg splošnega deleža in prispevka za razvoj socialnega skrbstva (boleznine, oskrba otrok) nosi še povečano breme v iste namene iz lastnih dodatnih sredstev in se zato pojavlja v neenakopravnem položaju z ostalimi panogami.

Za rešitev položaja v tekstilni industriji se nakazujejo rešitve v povečanju proizvodne zmogljivosti, da bi tako nadomestili izgubljeno proizvodnjo v nočni izmeni z delom v dveh izmenah. Zato bi bilo zaradi minimalne akumulacijske sposobnosti potrebno selektivno obravnavanje tekstilne industrije pri investicijah in kreditih. Žensko delovno silo naj bi nadomestili z moško, kar pa na našem področju ni mogoče. Dvig cen kot možen instrument za izenačitev izpada v pogledu fiksnih stroškov na enoto proizvoda pa ni sprejemljiv, čeprav nekatere panoge že obratujejo v dveh izmenah, torej se jim ta učinek v ceni prizna.

Resno se velja zamisliti, ali je tekstilna industrija, ki sodi v državnem obsegu med najbolj tehnološko organizirane, sama kriva za položaj zaposlenih in ali je prav, da se že vsa povojna obdobja

pojavlja na seznamih osebnih dohodkov na zadnjem mestu z velikimi zaostanki za povprečji in ali ne nosi preveliko in neenakopravno breme prav ženska v tej tekstilni industriji in ali ni že skrajni čas, da družbeno to panogo pravilno ovrednotimo in izenačimo vsaj socialni položaj zaposlenih v njej.

Strukturna sprememba, prisotna v našem gospodarstvu, je naraven in nujen pojav. Če se odločimo za pospeševanje takega procesa in zaradi tega proglašamo kakršnokoli dejavnost za propulzivno oziroma prioritarno, potem moramo poiskati takšne metode in mere gospodarjenja, ki ne škodujejo drugim industrijskim vejam in dejavnostim, ki so za družbo izredno pomembne. Po kriteriju za oceno propulzivnosti štejemo sodobno opremljeno tekstilno industrijo med izredno pomembne industrijske veje.

Delegatski odnosi v temeljnih organizacijah združenega dela

Z uveljavljanjem delegatske sistema in oblikovanjem delegatskih odnosov ne gradimo trdnih temeljev za razvoj socialistične samoupravne demokracije le pri upravljanju v temeljnih organizacijah združenega dela, ampak tudi za samoupravljanje na vseh drugih področjih družbene organiziranosti. Temeljni smoter delegatskega sistema je torej v tem, da omogoča, da bi organizacijo socialistične družbe kar najbolj približali bazi, delovnemu človeku in da bi ta postala dinamična vez med organizacijo in družbeno bazo.

Ze iz navedenih idejnopolitičnih opredelitev delegatskega sistema izhaja, da je za uresničevanje delegatskih odnosov izjemnega in izhodišnega pomena popolna uresničitev delegatskih razmerij v temeljnih organizacijah združenega dela, izhajajoč iz samoupravnih skupin. Ko ocenjujemo, kaj smo dosegli v razvoju delegatskih razmerij, lahko ugotovimo, da so delegatski odnosi še nepopolni in da zaenkrat še ne zagotavljajo uresničevanja pravic, ki

jih delavcu zagotavlja ustava. Delegatsko razmerje se je do neke mere ustvarilo med temeljnimi organizacijami v delavskem svetu OZD. Zelo slabo pa so izoblikovani delegatski odnosi v delavskem svetu TOZD, prav tu je še ohranjen predstavniški način delovanja tega organa. Samoupravna baza za nastop delegata mora izhajati iz združenega dela iz delovne skupine, v kateri delavci združujejo svoje delo in sredstva. Le na ta način je zagotovljena neposredna odgovornost delegata delavcem v delovni skupini, ki so ga izvolili, katere član je in s katerimi skupno oblikuje stališča in odločitve. Na ta način je dano zagotovilo, da bo delegatska odločitev vedno izražala interese dela, krepila razvoj samoupravnih proizvodnih odnosov in družbeno ekonomski položaj delavcev v združenem delu. Če naj delegat izhaja iz delovne skupine, lahko ugotovimo, da nimamo primerno zasnovanih volitev delegatov za delavski svet temeljne organizacije združenega dela, ker se volijo

Predlog konference delegatov s selektivno vlogo in s njerročnih programih opredelil je, da se v občinskih srednjačevanju socialnega položaja posebnim poudarkom na iztekstilno industrijo kot dejav-zaposlene ženske v tej tekstilni industriji, z ostalimi industrijskimi vejami. Temu primerno naj se v konkretnih programih obdelajo pogoji investiranja in posredno s tem kreditiranja ter pogoji povečanja akumulacijske sposobnosti. Enaka prizadevanja naj veljajo tudi za republiške programe.

Na seji vseh treh zborov skupščine je naš delegat Marjan Dobrila posredoval stališča naše konference delegacij. Obenem je naša konferenca delegacij sprejela tudi sklep, da povabi k sodelovanju še konferenci delegacij »Sukna« in »Vezenin« za oblikovanje skupnih stališč glede na srednjeročni plan občine.

Zbori delovnih ljudi sprejeli stabilizacijski načrt

V prvi polovici septembra so vsi zbori delovnih ljudi v naši organizaciji združenega dela temeljito obravnavali in sprejeli stabilizacijski načrt.

Ti zbori so bil vsaj po nekaterih delovnih skupinah zelo tvorni, saj so bila vsa stališča, mnenja pa tudi kritike posredovana strokovnim službam, ki jih bodo analizirale in so dolžne nanje tudi odgovoriti.

Zavedati se moramo, da smo v stabilizacijskem načrtu zajeti prav vsi, da to ni le stvar družbenopolitičnih organizacij in parola, ki smo jo glasno vzklikali, nato pa pozabili. V današnjih, zaostrenih pogojih gospodarjenja, ko smo morali znižati cene na raven lanskega leta kljub naraščajočim proizvodnim stroškom, bomo morali vsi poiskati vse notranje rezerve, da bomo dosegli začrtane cilje. Zato bomo po delovnih skupinah stalno in neodložljivo ob danih rezultatih sproti pretresali glavne naloge in smernice, za katere smo se odločili zavestno:

— povečanje izkoristka delovnega časa,

— povečanje izkoristka izdelavnih materialov in zmanjšanje odpadkov,

— zmanjšanje obsega zalog nedokončane proizvodnje in zalog surovin,

— izboljšanje delovne discipline,

— povečanje izvoza,

— boljše informiranje.

Vse te naloge morajo potekati v skladu z resolucijo o ekonomski politiki naše republike in pa s programom razvoja radovljiške občine za 1975.

Lahko trdimo, da imamo zmogljivosti, ki jih še nismo do kraja izkoristili in da bomo za njihovo »neiskanje« krivi prav vsi. Dvig produktivnosti je neizbežno povezan tudi s kvaliteto opravljenega dela. Po mnenju zborov, da bi morala biti resnična kvaliteta res stimulirana, ne pa da ima večje osebne dohodke tisti, ki sicer dobro presreca normo, ustvarjeno delo, ki pride izpod njegovih rok pa je nekvalitetno, je komisija za analitsko oceno delovnih mest nemudoma sprejela sklep, da do 1. oktobra pripravi predlog nagrajevanja kvalitete dela v pletilnici in pa predlog nagrajevanja za tiste delavke v šivalnici, ki obvladajo več faz in so kot nekakšne spretnosti ptice selivke, ki lahko v kritičnem trenutku rešujejo fazo, kjer pretili, da se bo proizvodnja zgodila.

Plačilo po delu ne sme biti v naši hustih samo beseda, ampak uresničevanje določil naše ustave.

Kar zadeva izkoristek delovnega časa, dela na tem področju več strokovnih služb. V delu je tudi analiza vzrokov bolniških izostankov in predlog, kako le-te zmanjšati.

Upravni odbor je že doslej posvečal veliko pozornosti nedovršeni proizvodnji, na svoji avgustovski seji pa je sprejel sklep, da jo obravnava redno kot točko dnevnega reda, dokler se ta naša rana ne zaceli, tudi planiranje bo v bližnji prihodnosti naravnano tako, da bomo lahko v izdelke predelali materiale, ki že nekaj časa nerazporejeni počivajo v skladišču surovin.

Tudi izvozni oddelek je sprejel obvezo, da poišče vse možnosti za povečan izvoz na konvertibilno področje zahodne Evrope, saj so nanj življenjsko vezani uvoz surovin in pa rezervnih delov za naš strojni park.

In to ni lahko obveza, saj smo v splošnem na zahodnem tržišču predragi, kajti konkurenca je velika; Hong-kong, za primer, s trikotožo poskuša preplaviti Evropo, njegove nizke cene pa so posledica močnega kapitalističnega izkoriščanja delovne sile.

Izredno prizadevnost bomo morali pokazati tudi prodaja, ki pa tudi s pospešeno ponudbo, obdelavo novih tržišč in skrbnejšim odnosom do kupcev ne bo mogla doseči ciljev, če ne bomo spoštovali proizvodnih rokov in ob zatajivji le-teh imeli na dlani zato vedno le »objektivne« vzroke.

Odvaditi se bomo morali iskati napake pri drugih in si najprej natočiti čistega vina na lastni mizi. Nihče ne misli, da kritike ne sme biti. Dobronamerna kritika je tudi ključ do uspeha, ne sme pa izhajati iz kritiziranja, ampak mora nakazovati konkretno rešitev problema. Da bomo vsi obveščeni, kako poteka stabilizacijski program, bomo v informatorju vsak mesec sproti objavljali izpolnjenih smernic, sprejetih na zborih delovnih ljudi.

Zavedamo pa se, da nam je uspeh zagotovljen le z resničnim dokazovanjem delovne discipline, s spoštovanjem skupne lastnine in s poglobljanjem naših samoupravnih socialističnih odnosov, ki jih ne pogojujejo samo pravice, marveč tudi dolžnosti. In uspeh na vseh teh področjih o katerih smo govorili, bo »Almiri« zagotovil tisto mesto, ki ga danes v slovenski in jugoslovanski trikotoži ima, nam vsem pa možnost, da si izboljšamo lastni življenjski standard.

Novo vodstvo

Mila Mežek, novoizvoljena predsednica IO OOS TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica — Markič Marija, podpredsednica

15. septembra je bila 4. redna seja izvršnega odbora OOS TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica, na kateri so pregledali izvršitev sklepov zadnje seje, se pogovorili o stabilizaciji, o medsebojnem srečanju vseh temeljnih organizacij združenega dela v OZD »ALMIRA«, o povezovanju izvršnih odborov temeljnih organizacij ter izvolili novega predsednika in podpredsednika izvršnega odbora radovljiške TOZD.

Po sprejetju stabilizacijskega programa na nedavnih zborih delavcev bi se moral sindikat zavzeti za resnično izvajanje ukrepov in nemudoma raziskati vzroke, če bi se na katerem od področij dela stvar zataknila, in v sodelovanju s strokovnimi službami predvidevati sprotne rešitve. Stabilizacijski program namreč še zdaleč ni samo politična, je tudi naša gospodarska in samoupravna naloga, ki nam v veliki meri lahko pomaga, da bomo izvršili vse načrte, ki smo si jih zadali.

V letošnjem programu OOS je zaobseženo tudi delo delavske kontrole, ki po mnenju IO v naši OZD še nima prave veljave in bi bilo treba njeno delo nujno spodbuditi. IO je tudi sklenil, naj mu odbor za delavsko kontrolo do naslednje seje poda poročilo o svojem delovanju in o stalnih naloga.

O medsebojnem srečanju temeljnih organizacij združenega dela so menili, da bi bil v stabilizacijskem obdobju bolj primeren ogled ene od naših TOZD, kot pa piknik. IO je sprejel sklep, da naj bi bilo to srečanje na prosto soboto 11. oktobra v Novi Gorici. Po ogledu v minulem novembru novootvorjene tovarne naj bi se po kratkem

kulturnem programu, ki bi ga pripravile vse TOZD, podelile tudi jubilejne nagrade, popoldan pa bi sledil družabni del srečanja.

Glede na to, da je bil doseženi predsednik IO OOS TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica, Hladnik Tone prerazporejen na delovno mesto v delovni skupnosti skupnih služb, podpredsednik Rozman Tone pa ni več član naše

delovne skupnosti, je IO izvolil tudi novo vodstvo. Mila Mežkova se je zahvalila za zupanje in rekla, da se zaveda, da prevzema nase odgovorno in težko nalogo, vendar upa, da bo z delovnim sodelovanjem vseh članov IO to nalogo izvrševala tako, da se bo sindikat še močneje in bolj zavzeto vključil v življenje temeljne organizacije.

ABV

Z vsjo resnostjo

V novogoriški osnovni organizaciji sindikata smo se lotili dela z vsjo resnostjo, saj se zavedamo, kolikšen je naš delež v stabilizacijskem programu.

Kot vemo, smo imeli v naši temeljni organizaciji zelo velike zaloge nedovršene proizvodnje. Zastoji so bili tudi v šivalnici, saj je bila tu produktivnost zelo majhna. Osebni dohodki delavcev so bili nizki in nezadovoljstvo delavcev je kar naprej raslo.

Razumljivo je, da je morala OOS odločno nastopiti in tudi poiskati vzroke za tako stanje. Izkazalo se je, da smo v kritični situaciji sprejeli v šivalnico večje število novih delavcev in to je bilo v obdobju, ko so bili tudi artikli zahtevnejši, kot na primer tisti z zadrgami, ki so še za izkušeno šiviljo trd oreh.

Na novo sprejete delavke so sicer opravile tečaj, vendar je bil ta tečaj sam premalo in nujno bi potrebovali sposobnega človeka, ki bi znal tem delavkam praktično pokazati gotovo fazo. V šivalnici je bila tudi praksa, da so si mo-

rale delavke same pripravljati delo in iskati pomožni material. Povsod je bil velik zered.

Pri takšnem načinu dela so bili seveda veliki zastoji, če vračunamo tudi pomanjkanje rezervnih delov. Bili pa so tudi primeri neuskajenih norm.

Zaradi takšnega stanja smo v TOZD sklicali sestanek OOS in na njega poklicali odgovorne ljudi kot sta vodja TOZD in pa predelavka v šivalnici. Izkazalo se je, da je prav predelavka v šivalnici odgovorna za takšno stanje v enaki meri pa tudi vodja TOZD, ker je prepočasno ukrepal, da bi se stanje izboljšalo. Tudi medsebojni odnosi v šivalnici so bili zaradi tega slabi.

Stanje se je v zadnjem času precej izboljšalo. Na trak sta bili postavljeni dve lanserki in delo na strojih je steklo. Disciplina se je prav tako izboljšala. So pa še primeri nediscipliniranosti, posebno kritiziranja, kar kvarno vpliva na ostale delavce, posebno tiste, ki so bili šele pred nedavnim sprejetju v medsebojno razmerje.

Naša OOS pa ima seveda še druge naloge. Ravno zdaj se dogovarjamo, da bi našim delavcem omogočili obisk gledaliških predstav. Gre za sedem predstav iz repertoarja Goriškega dramskega gledališča za sezono 1975/76. Tretjino bi prispeval občinski svet ZSS Nova Gorica, tretjino naša OOS na člana pa bi tako prišlo 40 din.

Stalno financiramo tudi trening naše ekipe na goriškem kegljišču, ki se prav zdaj pripravlja na tekmovanje.

Zelo aktivno sodeluje z nami tudi mladina, ki je ena izmed najbolj prizadevnih v vsej občini.

Vsi skupaj pa težko pričakujemo skupno srečanje vse organizacije združenega dela, da bi se tako člani kolektiva med seboj bolje spoznali.

Pavlica Oskar

Predsednik OOS

TOZD Proizvodnja pletenin Nova Gorica

Šivalnica v TOZD Proizvodnja pletenin Bohinja, v kateri so delavke zadovoljivo opravile priučevanje na delovnih fazah krojenje metraže in delov, overlock, ročno šivanje in pregledovanje. Priučevanje poteka le še na fazi verižkanje.

Obisk delegacije Nemške Zveze sindikatov iz deželne pokrajine Baden-Wuerttemberg

Zahodnonemški sindikalisti, ki so se v naši organizaciji združenega dela mudili v spremstvu sekretarja sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije, Jožeta Sintiča, so si najprej ogledali proizvodnjo, z dosedanjim razvojem naše organizacije združenega dela in delovanjem sindikalne organizacije pa sta jih seznanila direktor Miro Kavčič in predsednik KOOS Zoran Bulut. Delegacija se je še posebej zanimala za razvoj samoupravljanja in njegovo vključevanje v vsakodnevno življenje kolektiva, za informiranje in povezavo z dislociranimi temeljnimi organizacijami združenega dela v Novi Gorici in Bohinju.

V razgovoru pri malici v naši kuhinji so nam gostje obrazložili tudi sindikalni položaj v Zvezni republiki Nemčiji. V 1974 pred velikim po-

rastom števila nezaposlenih delavcev, je bilo organiziranih v sindikatih okoli 8,5 milijonov delavcev, kar pomeni 38 % od 22 milijonov zaposlenih, kolikor jih je v tej deželi.

Deutscher Gewerkschaftsbund (DGB) zaobsega 16 posamičnih sindikatov, ki so organizirani po industrijskem principu. Najpomembnejši so sindikati kovinarjev (več kot 2 milijona članov), javnih služb, transporta in prometa (več kot milijon članov), delavcev gradbene (okoli 600.000) in kemične (okoli 500.000) industrije.

Najvišji organ je kongres, ki je vsako tretje leto, najpomembnejše telo med kongresi pa je Zvezno predsedstvo, ki je zadolženo za posamezne sektorje v centrali DGB. DGB ni vezan na nobeno po-

litično stranko. To načelo je bilo osvojeno takoj po drugi svetovni vojni, da bi bila omogočena izgradnja enotnega sindikalnega gibanja, saj je njegova razcepljenost po nekaterih ocenah v veliki meri pripomogla, da je med obema vojnima zmagal fašizem.

Po drugi plati pa je dejstvo, da so večina članstva, posebno pa še funkcijari, pripadniki socialnodemokratske stranke, kar v določeni meri izziva nezadovoljstvo krščanskih demokratov.

Poudariti je treba, da je DGB dosegel veliko izboljšanje materialnega položaja delavskega razreda v Zvezni republiki Nemčiji in utrdil njegov položaj v delavskih vrstah. Glede na razvoj Zvezne republike Nemčije, na njen položaj v svetu in v svetovnih ekonomskih odnosih, se DGB ni bilo treba posebej boriti za uresničitev zahtev na tem področju, saj je bilo kapitalističnemu gospodarstvu mogoče prenesti nenehno zviševanje plač. DGB je dosegel tudi določeno izboljšanje družbenega položaja delavskega razreda, vendar pa njegove zahteve nikoli niso ogrožale sistema.

Eden od najsopornejših dejavnikov DGB je soodločanje. Po trenutnem stanju je v nadzornih odborih velikih jeklarn in rudnikov polovica članov predstavnikov delavcev, v velikih podjetjih v preostalem gospodarstvu pa tretjina. Pri izboru teh predstavnikov imajo predstavniki sindikata odločilno vlogo in precej med njimi je tudi sindikalnih funkcionarjev. Predstavniki sindikata v nadzornih odborih imajo enake pravice kot predstavniki kapitala. Poleg tega obstajajo v podjetjih tudi takoimenovani sveti podjetja, ki imajo pravico soodločanja oziroma svetovalsko vlogo v socialnih, personalnih in ekonomskih vprašanih podjetja. V upravi jeklarn in rudnikov obstajajo tudi direktorji dela, ki so imenovani na predlog sindikata in ki vodijo personalni sektor.

Dejstvo je, da je soodločanje spremenilo vzdušje v zahodnonemških podjetjih, da je izboljšalo in utrdilo položaj delavcev, posebno v obdobjih visoke konjunktore, ko se je svetom podjetij posrečilo, da so za delavce izbrili dodatne beneficije. Obenem pa je soodločanje tudi pospešilo birokratizacijo vrhov delavskega gibanja, ker so se predstavniki sindikata in socialnih demokratov, izvoljeni v nadzorne odbore, polagoma navzeli mentalitete predstavnikov kapitala, njihovega pogleda in odnosa do družbe.

DGB je v svojem mednarodnem delovanju v veliki meri sledil politiki vlade Zvezne republike Nemčije. Vse do prihoda socialnih de-

mokratov v vlado 1966 in začetkov Brandtove vzhodne politike, je DGB odklanjal vsakršne stike s sindikati vzhodnoevropskih držav. Z Brandtovim nastopom pa so se ti odnosi spremenili in poleg stikov s sindikati socialističnih dežel vzhodne Evrope je DGB začel utrjevati povezovanje tudi s sindikati dežel v razvoju.

Pred odhodom so si gostje ogledali še industrijsko prodajalno na Jalnovi 2 in izredno pohvalili eleganco in modnost naših izdelkov. Ob slovesu so se pristrčno zahvalili za izredno topel sprejem in izčrpno seznanitev z našimi izkušnjami na področju samoupravljanja in zaželeli našim sindikalnim vrstam še obilo delovnih zmag.

ABV

Izredno zanimanje

V naši organizaciji združenega dela se je v petek, 12. septembra mudila delegacija prijateljskega Egipta, ki jo je vodil Sajet Zaki, sekretar izvršnega komiteja CK arabske socialistične unije Egipta. V razgovoru z vodilnimi delavci in predstavniki družbenopolitičnih organizacij je direktor OZD seznanil goste z zgodovino in razvojem »Almire« in njenim programom za prihodnost. Nato si je delegacija z izrednim zanimanjem ogledala vse faze proizvodnje in izredno laskavo ocenila urejenost tovarne. Ob slovesu se je Sajet Zaki zahvalil za gostoljuben sprejem in poudaril, da bodo nekatere izkušnje, ki si jih je v svojem razvoju pridobila »Almira« dragoceno tudi za njegovo deželo, saj je Egipt še zmeraj revna država, ki se mora s pospešenimi napori vključiti v sodobni gospodarski razvoj sveta in storiti vse za boljše življenje svojega naroda.

Sajet Zaki s spremstvom pri ogledu naše proizvodnje

Izvršene naloge

V juliju se je v TOZD Proizvodnja pletenin Nova Gorica sestalo predsedstvo osnovne organizacije ZSMS in ugotovilo, da so sklepi, ki so jih sprejeli na prejšnji seji, izvršeni. Obvezo za urejanje obeh partizanskih spomenikov izpolnjujejo stalno, tako da je na njih vedno polno cvetja in da so skrbno počiščeni. Za dopisnika v glasilu »Almira« je bila predlagana Vida Dopliharjeva, ki je zelo prizadevna in aktivna mladinka. Z nabiranjem papirja se je v mladinski blagajni nabralo že 629 din, ob tej akciji pa bi morale sodelovati več mladincev in ne vedno eni in isti. Predsedstvo OO ZSMS je razpravljalo tudi o tem, da bi v septembru

organizirali enodnevni izlet v eno izmed tovarn pletenin. Predsedstvo se je obvezalo, da se bo zanj dogovorilo z vodstvom puljske »Arene« in si jo ogledalo na eno prostih sobot v septembru. Seveda pa je potrebno še prej dobiti dotacijo, ki goriški OO ZSMS pripada. Razpravljali so tudi o športni dejavnosti in sklenili, da po kolektivnem dopustu priredijo tekmovanje v kegljanju, po možnosti s kegljaško ekipo delovne skupnosti VOZIL. Jeseni bo namreč na Goriškem kegljaški turnir, ki se ga bo mogoče v upanju na dobre rezultate udeležiti le z vztrajnim predhodnim treningom.

Tanja Hrovatin

V jeseni spet gledališke predstave

Kulturna akcija 1976

V letu 1976 bo v okviru akcije »kulturo delavcu« organizirano za delovne kolektive skupaj 61 kulturnih prireditiv. Predvidenih je 38 gledaliških predstav za odrasle, 5 gledaliških predstav za mlado, 5 glasbenih koncertov, 2 kulturno zabavni prireditvi za delavce iz drugih jugoslovanskih republik, 2 literarna večera in 9 likovnih razstav.

Od skupno 43 gledaliških prireditiv bo 21 predstav v izvedbi poklicnih gledališč, 22 pa v izvedbi domačih amaterskih skupin. Med predvidenimi glasbenimi koncerti se bo na enem predstavil orkester Slovenske filharmonije, na drugem Ansambel bratov Avsenik, na tretjem pa eden izmed narodno zabavnih ansamblov, ki delujejo pri slovenskih klubih naših delavcev na začasnem delu v tujini. Obe kulturni prireditvi za delavce iz drugih republik bosta v izvedbi kultur-

no umetniških ansamblov iz tistih krajev, iz katerih je v občini zaposlenih največ delavcev.

Komisija za kulturo pri občinskem svetu Zveze sindikatov v Radovljici ugotavlja, da se zanimanje delavcev za kulturne prireditve iz leta v leto večja, zato je tudi program bolj obsežen.

Izredno zanimanje delavcev za kulturo kaže tudi podatek, da je v letošnjem prvem polletju 25 izvedenih prireditiv obiskalo 7565 delavcev ali dve tretjini zaposlenih v občini. V povprečju je bilo na eni kulturni prireditvi 300 obiskovalcev.

Za izvedbo programa bo kulturna skupnost predvidoma prispevala 210.932.— din, prispevek delovnih organizacij — podpisnic dogovora — ostane na zaposlenega člana enak tistemu iz leta 1975, torej v našem primeru 4,00 din na zaposlenega.

Hvaležni za solidarnost in razumevanje

Odločitev delavskega sveta OZD, da se regres izplača tudi delavkam in delavcem v TOZD Proizvodnja pletenin Bohinj, je bila za nas velik dokaz solidarnosti in razumevanja v času, ko še nismo premagali vseh težav prehodnega obdobja. Zato čutimo dolžnost, da se zanj še posebej zahvalimo.

Prenekateri mati je polepšala počitnice svojim najmlajšim, pa tudi drugi smo ga bili nad vse veseli!

Želeli bi, da bi se odnosi med nami še bolj utrdili, mi pa bomo tudi storili vse, da bomo z uspehi dokazali, da smo vredni člani »almirskega« kolektiva.

Anica Mlakar

Delovanje naših delegacij za SIS

Obravnava gradiva, ki so ga dale v javno razpravo občinske zdravstvene skupnosti, regionalne zdravstvene skupnosti in zdravstvena skupnost Slovenije.

Omenjene institucije so dale v javno razpravo, ki bo trajala do konca meseca septembra:

— samoupravni sporazum o vrstah in obsegu pravic iz neposrednega zdravstvenega varstva in o drugih pravicah iz zdravstvenega zavarovanja,

— samoupravni sporazum o enotnem najmanjšem obsegu denarnih nadomestil in povračil,

— samoupravni sporazum o opredelitvi osnov za nadomestilo osebnega dohodka in o načinu usklajevanja nadomestil osebnega dohodka z dejanskim gibanjem osebnih dohodkov v SR Sloveniji,

— statut občinske zdravstvene skupnosti,

— statut regionalne zdravstvene skupnosti,

— statut zdravstvene skupnosti Slovenije,

— samoupravni sporazum o prispevkih uporabnikov zdravstvenega varstva k stroškom za posamezne oblike zdravstvenega varstva in o oblikah zdravstvenega varstva, za katere zdravstvena skupnost krije stroške le deloma.

O teh aktih bosta v teh dneh na svoji prvi seji po kolektivnem dopustu izčrpano razpravljali tudi naši delegaciji za SIS. Ker gre za dokumente, ki v veliki meri predvidevajo novosti, bomo predloge in variante predlogov s preprostimi razlagami objavili v Informatorju. Seveda pa se bo delegacija natančno pogovorila tudi o tem, kaj bi sprejem predlogov novih aktov tudi v finančnem smislu pomenil za »Almiro« in svoje sklepe posredovala Regionalni zdravstveni skupnosti v Kranju.

Akt, v katerem gre za predloge novih dajatev, ki jih plačujejo sami, pa v celoti objavljamo v tej številki glasila:

Samoupravni sporazum

o prispevkih uporabnikov zdravstvenega varstva k stroškom za posamezne oblike zdravstvenega varstva in o oblikah zdravstvenega varstva, za katere zdravstvena skupnost krije stroške le deloma

1.

S tem samoupravnim sporazumom določajo občinske zdravstvene skupnosti, združene v Zdravstveni skupnosti Slovenije in v regionalnih zdravstvenih skupnostih enotne stopnje in zneske prispevkov uporabnikov zdravstvenega varstva k stroškom za zdravstvene storitve in pripomočke.

2.

Uporabniki zdravstvenega varstva, ki uveljavljajo oblike zdravstvenega varstva iz 25. člena samoupravnega sporazuma o vrstah in obsegu pravic iz neposrednega zdravstvenega varstva in o drugih pravicah iz zdravstvenega zavarovanja, prispevajo k stroškom za zdravstvene storitve in pripomočke:

1. 10 dinarjev — za zdravila, pomožni in sanitetni material ob prevzemu v lekarni;

2. 40 dinarjev — za vsak prvi obisk zdravnika na domu, ki je opravljen na zahtevo uporabnika;

3. a) 20 dinarjev — za vsak prvi pregled pri vsakem zdravniku specialistu, razen za preglede v dispanzerjih;

b) 40 dinarjev — za vsak prvi pregled pri vsakem zdravniku specialistu, če upo-

rabljen aparat za ekstenzijo, kadar je predpisana s statutom občinske zdravstvene skupnosti;

4. 250 dinarjev — za intervencijo ob prekinitvi nosečnosti, če ta ni medicinsko indicirana;

5. 30 dinarjev — za prevoz z reševalnim ali drugim vozilom;

6. a) 100 dinarjev — za protezo, ortotične pripomočke, aparat za ekstenzijo, prosto stoječi posteljni trapez in invalidski voziček; če zavarovana oseba dobi v uporabo že rabnik ne predloži napotnice, prosto stoječi posteljni trapez ali invalidski voziček, ne prispeva k stroškom;

b) 10 odstotkov — za ojačevalni slušni aparat, aparat za omogočanje glasnega govora, kontaktno steklo in lasuljo;

c) 20 odstotkov — za ortopedske čevlje;

č) 40 odstotkov — za pripomočke za oči; razen za kontaktna stekla;

d) 40 odstotkov — za kline pasove in berglje;

e) 50 odstotkov — za nepodložene usnjene rokavice, estetske rokavice za protezo, navleke za krn po amputaciji, gumijasto žimnico in razprševalnik ali inhalator;

7. v zobozdravstvu:

a) 30 odstotkov — za fiksne in snemne protetične nadomestke vseh vrst;

b) 20 odstotkov — za drugo zobozdravstveno nego, obturator, opornice pri parodontopatiji ter ortopedske in ortodontske pripomočke;

8. 50 odstotkov — za intervencijo in zdravljenje zastrupitve z alkoholom ali zaradi pijanosti, ne pa tudi zaradi bolezni ali poškodbe, ki so nastopile kot posledica pijanosti; za zdravljenje v bolnišnici za največ 5 dni po sprejemu;

9. 50 odstotkov — za neobvezna cepljenja.

Če je cena posameznega zdravila nižja od 10 dinarjev, plača zdravila uporabnik sam.

3.

K stroškom za zdravstvene storitve in pripomočke iz 2. točke tega sklepa uporabniki ne prispevajo:

1. kadar uveljavljajo pravice iz najmanjšega obveznega obsega zdravstvenega varstva po 61. členu zakona o zdravstvenem varstvu,

2. kadar uveljavljajo pravice iz zdravstvenega varstva za primer nesreče pri delu in za obolenje za poklicno boleznijo.

4.

K stroškom za zdravstvene storitve in pripomočke iz 2. točke tega sklepa ne prispevajo uporabniki tudi:

1. za vsak prvi pregled pri zdravniku — specialistu,

a) šolska mladina od dopolnjenega 15. leta starosti pa vse dotlej, dokler se redno šola, vendar najdalj do dopolnjenega 26. leta starosti,

b) zavarovanci — učenci v poklicnem izobraževanju in učenci poklicnih šol,

c) zavarovanci — učenci srednjih šol, študenti višjih in visokih šol ter akademij, dokler imajo status študenta;

2. za prevoz z reševalnim in drugim vozilom, če je po odredbi zdravnika, ki zavarovano osebo zdravi, zaradi iste bolezni potreben večkratni prevoz z reševalnim in drugim vozilom, razen za prvi prevoz;

3. za vrečice za vodo, pasove z vrečico za blato ali sterilne holostome po operacijah, endotrahealne kanile, stalne katetre, brizgalka za injekcije in za umetno dojko po operaciji malignega obolenja;

4. za protezo, ortotične pripomočke, aparat za ekstenzijo, prosto stoječi posteljni trapez, invalidski voziček, kilni pas, berglje, nepodložene usnjene rokavice, estetske rokavice za protezo, navleke za krn po amputaciji in gumijasto žimnico — osebe po dvojni ali večkratni amputaciji udov nad zapestjem ali nad gležnjem in osebe, ki imajo paraplegijo, triplegijo ali tetraplegijo;

5. za proteze, ortopedske in druge pripomočke, pomožne in sanitarne priprave,

a) zavarovanci — učenci v poklicnem izobraževanju in učenci poklicnih šol,

b) zavarovanci — učenci srednjih šol, študenti višjih

in visokih šol ter akademij, dokler imajo status študenta;

6. za zobozdravstveno nego:

a) zavarovanci — učenci v poklicnem izobraževanju in učenci poklicnih šol,

b) zavarovanci — učenci srednjih šol, študenti višjih in visokih šol ter akademij, dokler imajo status študenta;

7. za zobotehnično pomoč in zobnoprotenična sredstva:

a) šolska mladina od dopolnjenega 15. leta starosti pa vse dotlej, dokler se redno šola, vendar najdalj do dopolnjenega 26. leta starosti,

b) zavarovanci — učenci v poklicnem izobraževanju in učenci poklicnih šol,

c) zavarovanci — učenci srednjih šol, študenti višjih in visokih šol ter akademij, dokler imajo status študenta;

8. otroci od dopolnjenega 15. leta starosti, če so nezmožni za samostojno življenje in delo po predpisih o invalidskem zavarovanju, in sicer za zdravstvene storitve in pripomočke, navedene v 1., 5., 6. in 7. točki.

9. Vojaški invalidi, imetniki Partizanske spomenice 1941, borci španske narodnoosvobodilne in revolucionarne

vojne 1936—1939 ter odlikovanci z redom narodnega heroja, z redom Karadjordjeve zvezde z meči, z redom Belegra orla z meči in z zlato medaljo Obilica ter borci NOB pred 9. septembrom 1943 oziroma 13. oktobra 1943 in sicer za zdravila po 1. točki.

5.

Za oblike zdravstvenega varstva, ki so manjšega pomena za zdravje in življenje, zdravstvena skupnost stroške le v višini 20 odstotkov (varijanta: 30 odstotkov), razliko v višini 80 odstotkov (varijanta: 70 odstotkov) pa plača uporabnik sam in sicer za: očala, operacije za lepotni učinek, zdravljenje tolačavosti, zdravljenje znojnih nog, zdravljenje ječmenčka, izpiranje ušesnega masla ter zdravljenje lojavosti, seboreje in kurjih oces.

6.

Ta samoupravni sporazum začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS, uporablja pa se od 27. 6. 1975.

O tem samoupravnem sporazumu sklepajo vse občinske zdravstvene skupnosti v SR Sloveniji.

Povpraševanje v naših prodajalnah

Kupci, ki jih je bilo veliko že v poletnih mesecih, so v obeh naših prodajalnah še številnejši. Na vprašanje, kaj gre najbolj v promet, je vodja poslovne enote na Linhartovem trgu 3, Pavla Zemva dejala, da »kar vse od kraja«. Trgovinica je zmeraj polna, nekateri se navdušujejo nad znižanimi artikli, drugim bolj ugajajo kompleti in za pranje neobčutljivi puliji iz sintetike, mame pa kupujejo mične otroške puloverje.

In če v trgovino v središču mesta zahajajo predvsem Radovljičani in okoličani, so v prodajalni na Jalnovi 2 številnejši tisti, ki se pripeljejo iz drugih krajev. Takšnih je skoraj tri četrtine. Med njimi je bilo v poletni turistični sezoni približno pet odstotkov tujih državljanov. Poslovodkinja, tovarišica Lukačeva je pripomnila, da ni prijetno razlagati strankam, ki so v reklamnih izložbenih oknih

na Bledu videle vzorčne kose, da takšnih 7 trgovini pač ni, in da bi veljalo razmisliti, če bi poslej razstavljali v njih artikle redne proizvodnje, ki so na zalogi. Med domačimi gosti je v trgovino prišlo največ Beograjčanov, ki stalno obiskujejo Gorenjsko in so postali tudi stalni kupci. Na vprašanje, od kod tolikšna zvestoba »Almirinim« izdelkom, odgovarjajo, da sta to največkrat kvaliteta in pa modnost izdelka in privlačna shetland preja. Letos so nekateri grajali cene, češ da so za industrijsko prodajalno v primerjavi z beograjškimi — previsoke. Toda tudi takšni niso odšli praznih rok iz trgovine. Z bližajočo se jesenjo je tudi tu povpraševanje po znižanih robih zelo aktualno, najbolj popularne pa so še vedno šotoraste obleke iz jerseyja, ki se sijajno nosi.

ABV

UREDNIŠKI ODBOR:

Zlato Kavčič, Milka Blažič, Zoran Bulut, Maruša Černilec, Katja Kos, Brigita Ropret, Mila Mežek, Bosiljka Vidič, Valentin Pintar, Tatjana Bratuša, Peter Vengar

GLAVNA IN ODGOVORNA UREDNICA: Alenka Bolš-Vrabec

TISK: Gorenjski tisk, Kranj

Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

VELIKA NAGRADA ZA NAŠO KREATORKO

Almira z Vesno na bleščeči mednarodni stezi Modefesta v Trogiru

Stari trogirski zidovi so že tretjič sprejeli medse pisano mednarodno množico manekenov, kreatorjev, fotografov in gledalcev. Glavni trg ob katedrali se je za teden dni spremenil v dvorano pod zvezdnim nebom in kamnita katedrala ter palača sta oživel pod reflektorji in s svojo naravno barvo kamna in čistimi oblikami nudili veličastno ozadje pisanim modelom vsega sveta. Na Modefest internacional je svoje kolekcije prineslo kar precejšnje število tujcev iz vzhoda in zahoda. Tu so bili Italijani predvsem z odlično moško modo, Turki in Američani z večernimi modeli iz tisoč in ene noči. Pa Rusi in Madžari, ki so svoje kolekcije naslonili na folklorna izročila. Odlični so bili Poljaki, ki so z usnjeno kolekcijo spominjali na čase Janošika. Thea Porter, ki oblači Elizabeth Taylor in Barbaro Streisand, Kitajka iz

Holandije, nam je pričarala vso staro tradicijo te skrivnostne dežele. Japonci so pokazali splet modelov iz jerseyja, Danci pa mladostno kolekcijo za najstnice. Pletenine so predstavili Irci, Norvežani, Francozi in Jugoslavnani. Jugoslavija je bila letos močnejše zastopana kot druga leta in vodstvo Modefesta se je odločilo predvsem za trikotajo. Iz Sirogojna je prispela ročno pletena in kvačkana kolekcija v naravnih barvah doma spredene volne. Puljska Arena je pokazala spomladanske komplete v rjavih, beige in zelenih tonih. Manekenke so se ovile v široke jope in dolge šale.

Almira je predstavila poletno kolekcijo iz naravnega materiala, mešanice lanu in koplje v surovi barvi, ki sta se ji na nekaterih modelih pridružili še temno modra barva in barva vrvi. Modeli so sledili ravni modni liniji z ozkimi krili in ravnim vrat-

nim izrezom. Naravnemu materialu se je pridružilo še leneno platno za sedelce, ovrtnike in obrobe.

Pet večernih modelov pa se je prelivalo od svetlo do temno tirkizne barve morja. Po mnenju strokovnjakov in aplavzu publike se je Jugoslavija povsem enakovredno postavila ob bok tujim kolekcijam. Novinarka kanadskega »Montreal Star« je vsa navdušena pripovedovala, da v Jugoslaviji ni pričakovala tako dobre mode. Posebno všeč ji je bila kolekcija »Almire« in je v svojem dnevnem časopisu objavila sliko našega večernega modela. Tujcem je bila naša moda všeč in je po njihovem mnenju prekosila marsikakšno tujo kolekcijo. Domači novinarji so se pridružili njihovu mnenju in novinarka Svijeta, Magda Weltrusky je zapisala, da se je v domačih kolekcijah pokazala tradicija starih umetnikov, ki so pred sto in sto leti ustvarili tudi čudovito mesto Trogir.

Vesna Gabršček-Ilgo

Almira na zagrebškem velesejmu

Almira je tudi letos sodelovala na tej veliki manifestaciji proizvajalcev raznega blaga. V skupini trikotazherjev je bila udeležba zelo solidna in kvalitetna z izjemo »Angore«, ki letos ni sodelovala.

Po mnenju mnogih kupcev in obiskovalcev je bil naš razstavni prostor eden med najbolj dekorativnimi in okusno urejenimi. (Fotografije ob tiskanju glasila še nismo prejeli in jo bomo objavili v naslednji številki). Modeli so bili narejeni iz jadrovine, kombinirani s plete-

nimi vštiki v beige in modri barvi in postavljeni v paviljon z jesenskimi motivi. Za podobno kolekcijo je naša kreatorka Vesna Gabršček-Ilgo dobila na Modefestu v Trogiru srebrno plaketo.

Poslovni uspeh je bil letos boljši kot lani, čeprav ne dosega tistega v minulih konjektivnih letih.

Razveseljivo in poslovno tudi obetajoče pa je to, da je bil naš razstavni paviljon dobro obiskan in da so bili navezani stiki z večjimi in manjšimi kupci prav iz vse države.

Z. B.

Vesni Gabrščkovi,
dobitnici srebrne plakete
MODEFESTA
iskreno čestitamo!

Dopisujte
v naše glasilo

Jožica Brezigarjeva

iz TOZD Proizvodnja pletenin Nova Gorica

Jožica je članica delegacije TOZD Proizvodnja pletenin Nova Gorica v delavskem svetu organizacije združenega dela...

Jožica, kdaj ste prišli v »Almiro«?

V »Almiro« sem prišla 9. septembra 1960, to se pravi da sem že 15 let članica tega kolektiva. Takrat smo začeli v skromnih kletnih prostorih v Solkanu, kjer smo bili več kot leto dni.

Kakšni so bili časi, ki ste jih preživeli pod »almirsko« streho?

Casi so bili različni, dobri in slabi. Začeli smo s slabimi stroji in v skoraj nemogočih pogojih. Mislim, da takratne razmere s sedanjimi, ko delamo v novih prostorih na novih strojih, sploh niso primerljive.

Ali ste bili zdaj prvič izvoljeni v samoupravne organe ali ste v njih sodelovali že prej?

V samoupravnih organih sem že sodelovala, bila sem članica takratnega obratnega delavskega sveta in pa izvršnega odbora OOS.

V čem, menite, je vaša naloga kot članice delegacije vaše TOZD v delavskem svetu OZD?

Moja naloga je predvsem v tem, da prenašam mnenja in predloge članov kolektiva na delavski svet in jih tam zastopam in da obratno sklepe tega organa posredujem svo-

jim delovnim tovarišicam in tovarišem.

Ko se vrnete iz Radovljice, na kakšen način seznanite sodelavke s temami in sklepi, ki so bili sprejeti na seji.

Predvsem s pogovorom. Sodelavke najbolj zanimajo sklepi v zvezi z osebnimi dohodki, stanje nedovršene proizvodnje in pa periodični obračuni, ki zadevajo našo TOZD in celotno OZD.

Kako ocenjujete samoupravno organiziranost v vaši TOZD? Kaj bi morali po vašem mnenju še storiti ali dopolniti?

Samoupravni organi se premalokrat sestajajo in na tem področju bi morali sprejeti konkretni delovni program. Pogrešamo tudi večjega sodelovanja strokovnih služb in tudi izvajanje sklepov včasih zašepa, kar bi se seveda ne smelo zgoditi.

Kako se počutite v svoji temeljni organizaciji. Kakšni odnosi vladajo med sodelavkami?

Rada sem v »Almiri« in tudi s sodelavkami se lepo razumem. Težko si predstavljam, da bi kdaj zapustila ta kolektiv.

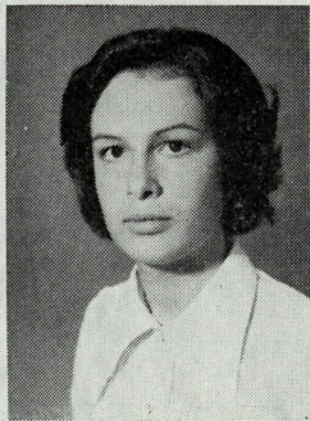
In kaj počnete v prostem času.

Ukvarjam se s hčerko, ki je stara osem let in hodi v drugi razred osnovne šole v Solkanu. Ob nedeljah pa najraje odideva na izlet predvsem v hribe.

Na štirinajstdnevno, naše štipendiste pa na enomesečno prakso smo letos sprejeli kar 32 dijakov srednjih šol.

Ob vsakodnevem srečanju z njimi in ob stalnem premlevanju štipendijskega sistema, se mi je zdelo primerno, da zvem njihova mnenja o tem in pa vtise o praksi in o počutju pri nas.

Trem izmed njih, **Mariji Resmanovi**, ki je letos končala III. letnik ESS na Jesenicah in je pri nas domala že »doma«, **Cirilju Globočniku**, dijaku I. letnika STTS Kranj, ki je s svojo prijaznostjo in skromnostjo pritegnil pozornost vseh nas — oba sta Radovljčana in naša štipendista, ter tako tihi in izredno prizadevni **Majdi Lešnikovi**,

Majda Lešnikova

dijakinji I. letnika ESS Radovljica, doma pa iz Ljubnega, sem zastavila enaka vprašanja:

— kaj te je privedlo do odločitve za vpis v šolo iz kate-re prihajaš na prakso,

— kakšni so vtisi iz prakse in ali so pričakovanja uresničena,

— kakšen se ti zdi sistem štipendiranja in

Zadovoljni s prakso

— načrti za bodočnost v zvezi s šolo

Po pravilu starejši ima prednost, besedo ima Marija Resmanova: »Študij na gimnaziji traja predolgo, ob zaključku pa si še brez poklica in za žensko se mi zdi poklic ekonomskega tehnika najprimernejši, po drugi strani pa me samo delo v pisarni zelo veseli. Nad prakso v letošnjem letu sem bila posebno navdušena, ves mesec sem namreč delala v kadrovskega sektorju. Dela je bilo veliko, vsak dan sem spoznala nekaj novega, zato pa sem se tudi nekaj naučila in moja pričakovanja o praksi so uresničena. Glede štipendije lahko rečem, da sem zadovoljna, čeprav ne pridem v poštev pri določilih novega sporazuma. Stroški šolanja so resnično iz leta v leto višji, letos sem samo za nabavo knjig potrošila cca 130.000 S din, nekaj je štipendije, nekaj pa k stroškom prispevajo starši, zato si želim, da v redu čimprej doštudiram in se zaposlim. Želim si, da bi bila zaposlena v splošno-kadrovskega sektorju, kjer je delo res pestro. Končno pa lahko rečem, da sem letos s prakso zadovoljna.

Prav tako zadovoljen je bil po lastnem priznanju Ciril, ki

Ciril Globočnik

se je za ta poklic odločil po lastni presoji, enako pa so mu svetovali tudi v osemletki ob poklicnem usmerjanju. Dejal je: O Almiri sem v preteklosti vedel le to, kje stoji, prav med to prakso pa sem spoznal celotno delo in vse oddelke — tudi v strokovnih službah.

Veseli me, da so mi nudili možnost prebiranja strokovnih revij, do katerih sicer nimam dostopa, med študijem pa tudi nimam časa, da bi se poglobljal v to literaturo. S štipendijo sem zadovoljen, čeprav je nizka, vendar upam, da se bo z novim šolskim letom spremenila na bolje. Predlagal pa bi, da bi tudi v Almiri osvojili sistem — kot ga v nekaterih tovarnah že imajo — to je posvetova-

nje s štipendisti. Mi bi poročali o svojih dosežkih v šoli, prav tako o težavah in problemih, želeli pa bi biti seznanjeni z dogajanjem v tovarni tudi v tistem času, ko smo v šoli. Prav o vseh teh stvareh bi se na takšnih sestankih lahko pomenili. S samo prakso sem bil zadovoljen.

Majda Lešnik se je odločila za ESS zato, ker se je že od nekdaj zanimala za razne pisarniške stroje in delo z njimi. Povedala je: Za Almiro sem se odločila, ker nam je tovarišica profesorica v šoli večkrat govorila o njej in njeni organizaciji, tako da sem si jo resnično želela še sama ogledati. Vtisi po opravljeni praksi so dobri, saj sem spoznala in videla mnogo reči, ki me zanimajo. Od prakse sem namreč pričakovala le-to,

Marija Resmanova

kar je pisalo v programu, a lahko rečem, da sem videla precej več.

Štipendijo prejemam iz sklada združenih sredstev za štipendiranje v občini Radovljica. Sistem tega štipendiranja se mi zdi v redu, kajti tukaj se nakazujejo štipendije na osnovi premoženjskega stanja družine in to se mi zdi pravično.

Vsi trije so bili zadovoljni s prakso, vsi trije želijo naši delovni skupnosti čim več delovnih uspehov, z njihovim delom pa smo bili zadovoljni tudi mi in jim želimo kar največ uspehov v šoli, prihodnje leto pa spet na svidenje. Pridnim za delo so vrata pri nas vedno vedno odprta. Uspehov jim želimo tudi v privatnem življenju, Mariji srečo v gorah, Cirilu juriš na kolajne v plavanju in Majdi dosti časa za branje in šivanje.

M. Stibelj

Zgodovina oblačenja skozi stoletja — IV. del

Etrurija in Rim

Ozemlje današnje italijanske pokrajine Toskane so okoli leta 1.100 naselili skrivnostni Etruščani, ki so kljub odkritjem zgodovine, arheologije in umetnosti v marsičem ostali skrivnostni še danes.

Od kod so prišli? Domneva se, da iz Dardanel. Vse do 550 leta pred našim štetjem so Etruščani razširjali svoje ozemlje na jug in sever Italije. Tedaj pa se je obroč okoli njih začel stiskati, kajti s seveda so prodirali Galci, z juga pa Rimljani.

V njihovih grobovih se je ohranilo čudovito stensko slikarstvo, ki upodablja pogreb-

ne pleše ob spremljavi glasbe in to je tudi ključ do uganke, kako so se Etruščani oblačili.

Nosili so dolg ali kratek chiton, zelo podoben grškemu. Sprva je bil chiton volnen in enostavnih linij, nato pa ga je zamenjal širši chiton iz lahkega, tankega, včasih prozorne tkanine z drobnim vzorcem. Robovi oblačil so bili poudarjeni s precej širokimi črtami, barve pa velikokrat kontrastne. Na primer, opečnato rdeča, obrobljena z zeleno in rumeno barvo. Poleg chitona je bil pomemben sestavni del garderobe plašč — ogrinjalo, ki je bil prav tako podoben

grškemu himationu. Ta plašč ali ogrinjalo so nosili preko chitona ali pa so ga nosili tudi samostojno. Včasih so ga vrgli le čez eno ramo, drugič čez obe ali pa so si ga ovili okoli telesa. In tako je plašč postajal vedno večji, dokler ni zadobil pravokotne oblike in je bil simetrično položen čez ramena. Dostikrat je bil podložen z blagom druge barve.

Zelo značilno je etruščansko obuvalo. Imelo je obliko nizkega škorenjca, ki je bil spredaj zelo koničast. Podobno obuvalo so nosili že Hetiti in drugi narodi Male Azije. (Nadaljevanje na 7. str.)

Etrurija in Rim

(Nadaljevanje s 6. str.)

Tej pretirani obliki obuvala je dajalo ravnotežje visoko pokrivalo.

Pri ženskah je pokrivalo včasih nadomestilo diadem, pošit z raznobarnim kame-

njem, medtem ko so moški nosili le enobarvna, neokrašena pokrivala. Oblačilo etrusčanskega moža in žene se pravzaprav ni bistveno razlikovalo med seboj. Zdi se, da se je razvilo iz grškega moškega oblačila.

Rim, to živahno, razgibano, mogočno, pokvarjeno, lepo in pomembno mesto je bilo ustanovljeno okoli leta 700 pred našim štetjem. Stiristo let pozneje se razširilo njegove meje na vso Italijo in še naprej. Leta 146 pr. našim štetjem so Rimljani osvojili Grčijo in le malo zatem velik del Male Azije. Rimske čete so med leti 50 in 30 pr. n. št. zasedle Sirijo, Galijo in Egipt. Zato se je v njihovi umetnosti zasidral vpliv kultur drugih narodov, največ vpliva pa je seveda imela Grčija. Te vplive najdemo tudi v rimskem kostumu.

Rimljanke so bile znane po svoji lepoti, eleganci, umetnosti ličenja in so rade nosile drapirana oblačila, podobna grškemu peplosu in chitonu, le da se jih je v Rimu prijelo ime tunika. V tuniko se je Rimljanke oblačila doma, kadar pa je odšla z doma, si je ogrnila šal ali pa večje ogrinjalo — plašč, s katerim si je obenem prekrila tudi glavo. Tunika je bila pod prsmi poprijeta s pasom, draperija, ki je lahko padala do tal, pa je dajala figuri vitkejši videz. Blago je bilo iz tanke volne in včasih celo iz svile. Svila je prihajala v Rim iz Azije, saj so trgovci

hodili ponjo po tako imenovani dolgi in nevarni »poti svile«.

Po pripovedovanju rimskega zgodovinarja Plinija so bili Rimljani prepričani, da je svila iz tanke nitke, ki jo spleta poseben pajek, te niti pa ljudje nabirajo in iz njih stkejo svilo. In skrivnost o svili je bila znana v Evropi šele mnogo kasneje.

Posebno pozornost so Rimljanke posvečale pričeski. Lase so si spenjale na temenu z najraznovrstnejšimi sponkami. Noge pa so jim tičale v jermenastih sandalah.

Tudi moški so bili doma oblečeni prav tako kot ženske v tuniko, ki je bila v životu prepasana.

V življenju, ki se je odvijalo zunaj njihovega doma, pa so nosili toge. Toga je bila vedno iz bele volne. Toge senatorjev in plemenitašev so bile rdeče obrobljene. Pravzaprav je bila toga polkrožno odrezan kos blaga, ki so ga po pravih drapirali po telesu. En konec blaga so drapirali in ga položili čez rame, tako da jim je padal spredaj približno do kolen, daljši del pa so si nato ovili okoli telesa pod levo roko in ga vrgli preko desne rame.

Toga je sčasoma postajala tudi vedno bogatejša in njena dolžina je dosegla celo 4 do 5 metrov. Zaradi svoje teže je včasih že ovirala nemoteno gibanje. Njena posebnost je bila v tem, da ni bila nikjer speta s sponko. Na vsem lepem pa se je bogata toga pričela krčiti in tunika, ki je

bila poprej popolnoma zakrita, je spet postajala vse važnejši del garderobe.

In tako sta se razvila dva tipa unike. Tunika z ozkimi

rokavi in druga, širša, s širokimi rokavi, imenovana dalmatika.

Toga se je zmanjšala do velikosti ogrinjala, pošitega z raznobarnim kamenjem, ki je postalo nato sestavni del bizantinskega dvornega oblačila, toda o tem v prihodnji številki.

V. G. I.

Bronasti plavalci

»ALMIRA« na občinskem sindikalnem prvenstvu v plavanju za leto 1975 med 19. ekipami zasedla 3. mesto.

Ekipa, ki je letos branila naše barve na radovliškem kopališču, je bila številna in se je dobro odrezala. Uspeh bi bil zagotovo še boljši, če bi uspeli dobiti plavalce prav v vseh kategorijah. Uspeh ne nazadnje kaže tudi to, da je ljubitelj tega zdravega športa precej in bi kazalo, da bi se z njim ukvarjali bolj smotrno in skozi vse leto. Skrb za to naj bi poslej prevzela mladinska organizacija, ki naj bi se zavzemala predvsem za množične športe.

Rezultati, ki so jih naši plavalci dosegli na prvenstvu so naslednji:

50 m crawl — moški do 30 let

2. Selan Sine, 10.—11. Napast Polde, 17.—18. Kokalj Janez, 19. Bulut Zoran, 21. Hladnik Tone.

Tekmovalcev je bilo 27.

V kategoriji med 30—40 leti nismo imeli nobenega tekmovalca in prav tako ne v kategoriji nad 40 let.

50 m prso — moški do 30 let

5. Bulut Zoran od skupno 17 tekmovalcev.

V kategoriji med 30—40 leti ni nastopil noben almirski tekmovalec, medtem ko je bil v kategoriji nad 40 let Dobrila Marjan četrti.

50 metrov hrbtno — moški
Med 16 tekmovalci je Polde Napast zasedel 12 mesto.

Tudi v kategoriji med 30—40 let in nad 40 let nismo imeli tekmovalca.

V štafeti 4 x 50 metrov prosto — moški

Med sedmimi ekipami je bila »Almira« tretja.

50 metrov — crawl ženske do 25 let

4. Šlibar Meta
V kategorijah med 25—30 in nad 30 let nismo imeli nobene tekmovalke.

50 metrov prsno ženske

3. Mravinec Olga med štiri tekmovalkami

od 25 do 30 let
2. Hrovat Marjanca
nad 30 let

5.—6. Bačar Marina med sedmimi tekmovalkami

50 metrov hrbtno — ženske

2. Šlibar Meta
Stafeta 4 x 50 metrov prosto — ženske

2. Almira
Poleg naše je v tej disciplini tekmovala še ekipa Sukna. Po vrstnem redu so bili moški ekipno 4. med 15 ekipami, ženske pa so uvrstile med 8 ekipami na 3. mesto.

V skupnem plasmanu ekipno moški in ženske pa sta se pred Almiro uvrstila Iskra Otoče in Sukno Zapuže.

Od naše delovne skupnosti so se poslovile:

V teh dneh nas je povsem iznenadil izrek kranjske invalidske komisije, da se kot invalidske upokojenke poslavljajo od nas: ANICA PREVC in MARIJA KLEMENC — obe ročni šivilji ter OLGA DEBEVC — krojilja pletenin.

Vse tri imajo sorazmerno kratko dobo zaposlitve pri nas, vendar so imele izredno voljo do dela, ki pa jo je od časa do časa prekinjala bolezen, ki je tudi botrovala tako hitremu odhodu od nas.

ANICA PREVC: rojena 11. 7. 1931, v podjetju zaposlena od 7. maja 1966 je vso delovno dobo pri nas prebila na enem delovnem mestu, od leta 1972 je bila invalid II. kategorije.

KLEMENC MARIJA: rojena 11. 3. 1932, pri nas od 21. 5. 1969

DEBEVC OLGA: rojena 4. 11. 1926, v Almiri pa od 9. 10. 1969.

Želimo jim, da bi leta po-koja preživele čimbolj zdravo, lepo in mirno.

M. Štibelj

Kaj prinaša jesen?

Komaj smo se dobro navdušili nad širokimi oblekami, ki opletajo okrog telesa, že nam muhasta moda predpisuje novo linijo, ki seveda nima nič skupnega s prejšnjo modo. Tokrat je na vrsti klasika. Stroga ravna linija moško krojenega suknjiča in obvezen telovnik spominja na čase gangsterjev in Rudolfa Valentina. Materiali so gladki, z drobnimi črticami ali zabrisanim pepita vzorcem. Včasih se črte sprehodijo po rahlem zabrisanem tweedu. Jopa je prava kopija suknjiča in se zapenja na dva gumba ali dvoredno na štiri. Telovnik je konicasto zaključen in navadno v kontrastni barvi kostima. Krilo je ravno z razporkom ali gubico na sredini zadaj. Strogo linijo malo omili bluza s pentljo iz lahkega svilene blaga.

Tudi plašči so ravni in športni. Krilo je pogosto iz istega materiala ali vsaj iste barve v tanjši kvaliteti blaga. Bluza in telovnik prav uspešno zamenjuje črtasta tunika s širokim ohlapnim pulijem.

To je najnovejše. Se vedno pa boste moderne v debeli pleteni jopi, le zvončasto krilo boste zamenjale z ravnim. Zopet so v milosti hlače iz blaga. Krojene so ravno in imajo zavihitek. Na hlače oblečete lahko kar plašč, čeprav sega čez kolena ali pa športno jopo s kapuco, ki močno spominja na nekdanje

»marsovce«. Namesto jope se lahko zavijete tudi v velikanske trikotne rute iz blaga, ki jim dodate volnene rese ali pa si iz ostankov volne napletete ogromno trikotno ruto v čim bolj zamorjenih barvah.

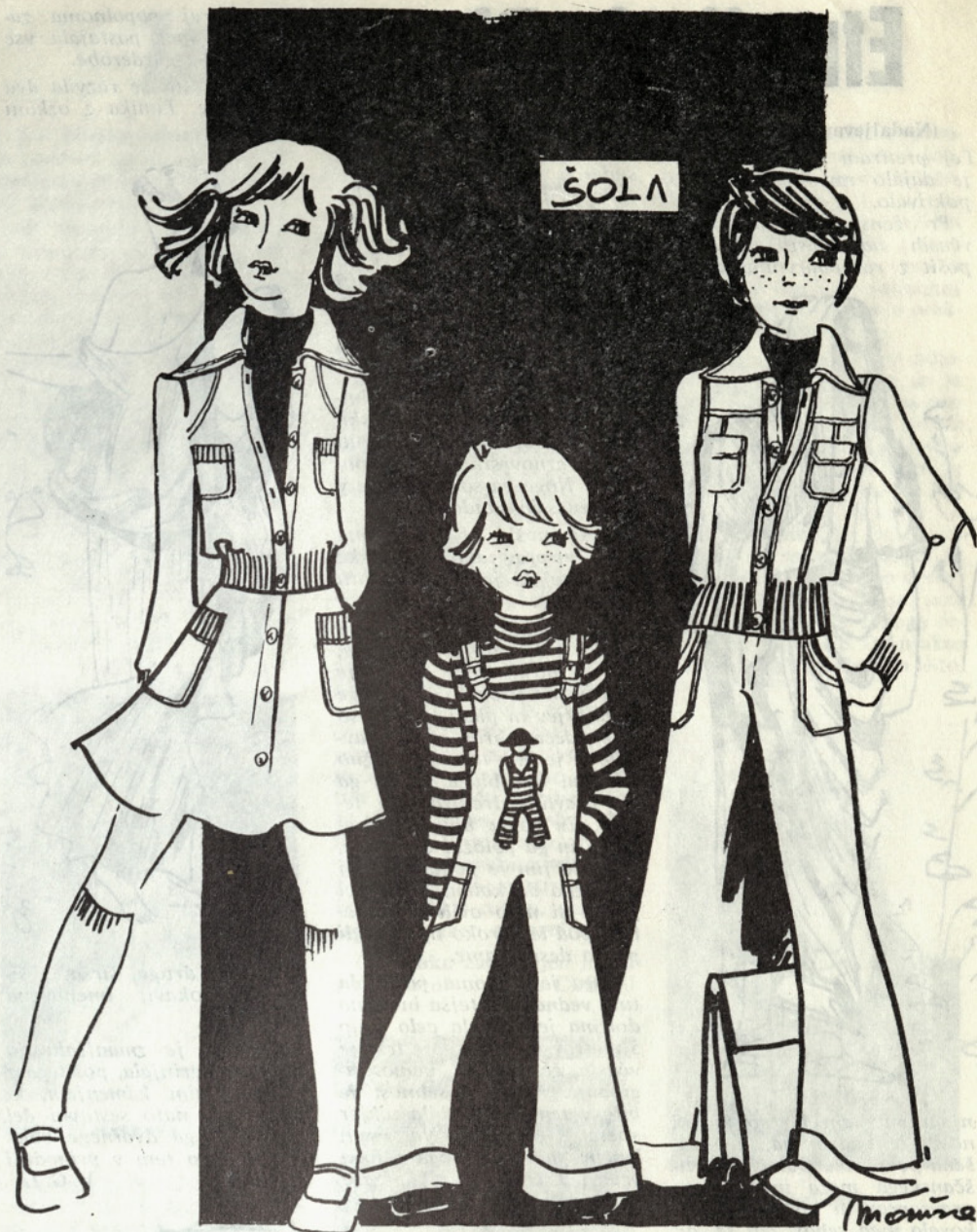
Pled si ogrnete preko ravno krojene ali pletene obleke, ki ima lahko tudi kapuco in kar najbolj spominja na arabske tunike. Sploh je poleg klasike v milosti orient in zato si pozimi glavo ovijte z ruto, pod tuniko z razporki ob straneh pa oblečete puli in dolge hlače.

In še nekaj o dodatkih. V modi so elegantni konicasti čevlji brez nanesenega podplata s precej ozko peto. Skornji so še vedno moderni, lahko segajo do kolen ali pa so široki kratki do sredine meč. Kape, rute in klobuki, vse mora biti dobr poveznjeno na glavo. Šali in trikotne rute so jeseni bolj v okras, v mrzli zimi pa bodo dobrodošli in se lahko dobro zavijete vanje.

Barve so medle, zabrisane. Veliko je sivkastih otenkov, ki so enkrat naklonjeni rjavi, drugič vijoličasti ali zeleni barvi. Moderne so temno olivno in gozdnato zelene, sivo modre in barva jajčevca.

Elegantne boste v črno drap kombinaciji in tudi temna bordo barva se letos še pojavlja vkolekcijah.

Vesna Gabršček-Ilgo

Za naše šolarje

»Mamica, kaj naj jutri oblečem?« To vprašanje nas vsak dan sprti opominja, da bomo morale to in ono kupiti za naše šolarje. Ker pa je vse tako zelo drago, bomo malo premislile in same ukrojile iz koncev jerseyja in shetlanda komplet ali jopico. Verjemi, da bodo prav tako kot tisti kupljeni za drag denar služili svojemu namenu.

Za deklico do 14. leta bomo sešile iz krajših koncev jerseyja jopico in krilo, z žepi in zapenjanjem po sredi. Komplet bo mnogo lepši z dvojnimi okrasnimi šivi, v barvi jerseyja ali v barvi pulija, ki ga deklica nosi pod jopico.

Tudi najmlajše, ki hodijo v vrtec, moramo primerno obleči. Napletli jim bomo pulije iz različnih živih barv, med katerimi je tudi barva, v kateri bodo hlače. K takšnemu puliju lahko potem otroku oblečemo prav vse. Na hlače pa mu na trebuščku našijemo še pajaca iz enakih črt, kakršne ima na puloverju.

Fantje nam bodo zagotovo najbolj hvaležni, če jim naredimo samo novo jopico in jih pustimo v starih kavbojkah.

Zakaj pa ne, saj so še najbolj primerne za njihove vragolije na poti v šolo in domov. Iz ostankov shetland jopic in puloverjev pa jim bomo sešili jopico, ki je na skici. Jopica naj ima dvojne šive. Ovrtnik je kot jopica ukrojen iz cevasto pletenega shetlanda, le da je dvojen kot tudi zavihki na žepih in okroglih komolcih.

Maruša

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame Pisk Angele, se iskreno zahvaljujem celotnemu kolektivu za pomoč in izraženo sožalje ter darovano cvetje.

Zalujoča Mlakar Anica

OBVESTILO RESEVALCEM KRIZANKE

V zadnji številki se nam je v nagradno križanko vtihotapil tiskarski škrt in onemogočil pravilne rešitve. Reševalcem se bomo oddolžili z nagradno uganko v zadnji letošnji številki glasila.

